

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaafe betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

STAATSBEMOEIING, FACTOR TOT VERBETERING VAN HET VERZEKERINGSRECHT ?

Openingsles van den Nederlandschen cursus van Verzekeringsrecht, gegeven aan de Universiteit te Brussel door den Heer Marcel ROOST, advocaat, assistent aan de Universiteit.

Kan overheidsinmenging verbetering brengen in de juridische regeling van het kontrakt? Alvorens die vraag te bestudeeren, moet men uitmaken, waaraan een wetswijziging getoetst kan worden, om te weten of ze wel degelijk een verbetering verwezenlijkt.

Kontrakten zijn het rechtskundig materiaal, waarmede het economisch ruilverkeer verwezenlijkt wordt. Het juridisch begrip van elk kontrakt zal dus zooveel mogelijk moeten overeenstemmen met het economisch begrip van de verrichting, welke ermede in verband staat.

Om een voorbeeld te geven noem ik : koop en verkoop, het meest gebruikelijk middel om zaken over te dragen. Wie koopt heeft als oogmerk den eigendom van de gekochte zaak te verwerven, mits betaling van eene somme gelds.

In het Romeinsch Recht was de verkooper er echter niet toe gehouden den eigendom te verschaffen, maar enkel het ongehinderde bezit (*vacua possessio*), dat zich door verjaring (*usucapio*) in eigendom kon omzetten.

Thans is het koopkontrakt daarentegen een middel geworden om den eigendom zelf over te dragen, en deze eigendomsoverdracht is nog veiliger geworden voor den kooper, dank aan

den regel dat met betrekking tot roerende goederen het bezit als volkomen titel geldt (artikel 2279 B. W.) en, voor onroerende goederen, omdat tegenover derden de levering slechts door de overschrijving van de akten ten hypotheekkantore geschiedt. De rol van de verjaring, die vroeger doorslaggevend was, is nu nog slechts van ondergeschikt belang.

De overeenkomst van koop en verkoop bereikt nu rechtstreeks en op veilige wijze het doel, dat in het oude recht slechts langs den omweg van de verjaring, en niet met dezelfde rechtszekerheid, werd bekomen.

Men mag zeggen dat er een verbetering is ingetreden; dat de regeling van het kontrakt is gelouterd, veredeld. (1)

* * *

Alvorens na te gaan of staatsinmenging tot ontwikkeling van het verzekeringsrecht kan bijdragen, dient eerst nagegaan, welke verplichtingen aan de partijen zouden moeten opgelegd worden om het verzekeringskontrakt zoo dicht mogelijk te brengen bij zijn economische functie. Aan dit ideaal juridisch begrip zullen wij

dan de beschikkingen der wet van 1874 op het verzekeringskontraakt toetsen.

Zonder een bepaling te willen geven, kan men zeggen dat er verzekering is, wanneer verschillende mensen, die aan eenzelfde gevaar blootgesteld zijn, zich vereenigen om de schade, welke hen mocht treffen, gezamenlijk te dragen. Dit verwezenlijken ze door voorafgaandelijke schatting van de waarschijnlijke totale schade, die ze onder elkander omslagen; de aldus berekende bijdragen brengen zij bijeen in een fonds, waaruit de vergoedingen aan de geteisterden worden uitgekeerd.

Het doel van de verzekering kan ook zijn niet de vergoeding van schade, maar de uitbetaling van een op voorhand vastgesteld kapitaal of rente, betaalbaar bij het voorkomen van zekere voorvallen, b.v. bij overlijden, het bereiken van een bepaalden leeftijd, enz.

In de praktijk kan dit alles ook gebeuren door tusschenkomst van een verzekeraar, die de bijdragen, in dit geval premiën genoemd, van de verzekeringsnemers ontvangt en, uit het aldus gevormde fonds, vergoedingen, kapitalen of renten betaalt. Daar deze premiënverzekering de voornaamste plaats inneemt in de wettelijke regeling, laat ik hier, duidelijkheidshalve, de onderlinge verzekering buiten beschouwing.

De aanwezigheid van den verzekeraar is trouwens economisch gesproken zonder overwegend belang en de geheele verrichting blijft in beide gevallen wezenlijk dezelfde. Hare kenmerken zijn de volgende :

1° Verzekering is in de eerste plaats : het samenbrengen van talrijke gelijkaardige belangen.

2° Doel is het verschaffen van zekere prestatie : vergoeding van schade, uitbetaling van kapitaal, enz.

3° Aanleiding daartoe zijn bepaalde onzekere voorvallen : brand, overlijden, enz.

4° Het middel tot het bereiken van het doel is het bijeenbrengen van een fonds.

5° Dit fonds wordt gevoed door de bijdragen of premiën, die ieder aangeslotene betaalt of zich tenminste verbindt te betalen.

6° Voorwaarde tot het bereiken van het doel is, dat de bijdrage van elkeen derwijze vastgesteld is, dat het fonds volstaat, terwijl de billijkheid bovendien gebiedt, dat de bijdrage van ieder aangeslotene berekend worde in verhouding tot den omvang van het gevaar, waaraan hij blootgesteld is.

Wil men deze reeks van kenmerken in een juridischen vorm gieten, dan bemerkt men terstond dat waar, economisch, de gemeenschap van de verzekerden op den voorgrond treedt; men, juridisch, slechts kan gewagen van de onmiddellijke verhouding van den verzekeraar tot elken verzekerde afzonderlijk; inderdaad bestaat er niet het minste rechtsverband tusschen de leden der gemeenschap van verzekerden en is het kontraakt van elk hunner res inter alios acta voor al de andere leden dezer gemeenschap.

Dit lijkt, voorwaar, een paradoxale gemeenschap!

Maar juist de feitelijke ineenstrengeling van de belangen van al deze verzekerden, die als vreemden naast elkaar staan, maakt een zeer bijzondere regeling van het kontraakt noodzakelijk.

Om zich zoo dicht mogelijk bij het economisch begrip aan te sluiten, zou de verzekeringsovereenkomst volgende verplichtingen moeten medebrengen :

1° Voor den verzekeringsnemer : eene premie te betalen.

2° Voor den verzekeraar :

a) de premie met andere premiën, voortkomende van gelijkaardige verrichtingen, in een fonds samen te brengen;

b) dit fonds te bestemmen tot het betalen van sommen bij verwezenlijking van onzekere voorvallen, in de polissen voorzien;

c) dit fonds op het noodige peil te brengen en te houden door eene gepaste schatting van het gevaar, een doelmatige berekening van de bijdragen van elkeen en door een zorgvuldig beheer van de hem toevertrouwde gelden;

d) aan den verzekerde een prestatie te leveren zoo hij wordt getroffen door de gebeurtenis, waartegen verzekerd is.

Er bestaat een onderlinge overeenstemming tusschen deze reeks van verbintenissen, en de vroeger opgesomde kenmerken van de economische verrichting. Nochtans vinden wij de vereischte, dat er een vereeniging van meerdere personen moet zijn, onder de juridische gevolgen van het kontraakt niet terug.

Het blijft echter noodzakelijk dat de verzekeraar zich niet bij het afsluiten van één enkel kontraakt bepale, daar de verplichting, met talrijke premiën een fonds op te richten, vanzelf het voeren van een bedrijf oplegt.

Het ligt voor de hand dat, zoo de verzekeraar

aan sommige van deze verplichtingen te kort komt, bijvoorbeeld door een gebrekkige berekening van de gevaarskansen slechts een onvoldoende som bijeenbrengt, ofwel het fonds verspilt, verwaarloost of aan een ander doel besteedt, hij het doel van het kontrakt onmogelijk zal kunnen bereiken.

Vergelijken wij nu deze reeks van verbintenissen welke, zooals wij het gezien hebben, noodzakelijk zijn om het juridisch begrip nader te brengen tot de economische functie van de verzekering, met de verbintenissen welke voortspuiten uit de wettelijke regeling van het kontrakt.

Hier vinden wij, in den hoofde van den verzekerde, eveneens één enkele verplichting: de betaling van de premiën.

De verzekeraar moet het overeengekomen bedrag betalen, zoo de gebeurtenis, waartegen verzekerd is, zich voordoet. Dat is de eenige verplichting ten laste van den verzekeraar, welke bij de wet is geregeld; de verzekerde heeft geen vorderingsrecht om de naleving van de andere verplichtingen te eischen: en dit zijn nochtans juist die plichten, welke zekerheid geven dat de verzekeringssom zal worden uitbetaald en wier nakoming voor de behoorlijke uitvoering van het verzekeringskontrakt onontbeerlijk is. Wat het privaatrecht tot nog toe niet vermocht, tracht men door administratieve maatregelen te verwezenlijken.

Wat kan daarvan worden verwacht?

* * *

Het ligt in mijn bedoeling eerst samen met u na te gaan of in het verleden staatsinmenging voor het verzekeringskontrakt iets heeft vermogen te doen.

Daarna zullen wij onderzoeken of de laatste wettelijke maatregelen in België aangaande het verzekeringsrecht getroffen, van aard zijn om vooruitgang te brengen in de voorschriften aangaande deze stof; ik denk namelijk aan het staatstoezicht op de verzekering tegen de gevolgen van de arbeidsongevallen (samengeordende wetten, Koninklijk Besluit van 28 September 1931), op het levensverzekeringsbedrijf (wet van 25 Juni 1930) en op de verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid van de eigenaars van autobussen (wet van 21 Maart 1932 en Koninklijk Besluit van 30 April 1934). Zullen deze maatregelen, elk op zijn gebied, het

verzekeringskontrakt nader brengen bij zijn economisch doel, zullen zij het veredelen?

En eindelijk, nog een laatste vraag: is dit staatstoezicht voldoende om de partijen de gewenschte rechtszekerheid te verschaffen?

* * *

Een merkwaardig feit is het voorwaar, dat de verzekeringen, welke thans aanleiding geven tot zoodanig doortastend ingrijpen van staatswege, van haar ontstaan af het voorwerp zijn geweest van overheidsbemoeiing, ofschoon het openbaar gezag zich in dien tijd niet zoozeer als nu inliet met private aangelegenheden.

Deze overheidsmaatregelen waren in vroeger tijden bijna uitsluitend tegen de verzekerden gericht. Zelfs de verbintenis de premie te betalen, wier nakoming thans, zooals alle andere geldbeloften, voldoende gewaarborgd is door het privaatrecht, heeft in den beginne maatregelen van dwingend recht uitgelokt, om te voorkomen dat de verzekerden zich op het woekerverbod beriepen om aan de betaling te ontsnappen. Ik kom daar later nog even op terug.

Op den verzekerde rust echter nog een tweede verplichting, die uiteraard is begrepen in de bepaling, dat de betaling van de verzekerde som van een onzeker voorval afhankelijk is gesteld: het is de negatieve verplichting zich er van te onthouden de verwezenlijking van die gebeurtenis opzettelijk te bewerkstellingen. Het is duidelijk, dat het kontrakt niet is berekend om betaling te verschaffen in geval de verzekerde zelf de schade veroorzaakt door brandstichting of door opzettelijk het schip te doen zinken... Er bestaat daar een gevaar dat voor de verzekeraars niet denkbeeldig is, en waartegen zij van in de vroegste tijden moesten worden beschermd. En juist deze strijd heeft een vereischte verwekt, die gedurende eeuwen als het hoofdkenmerk van de verzekering heeft gegolden; de regel, namelijk, dat het verzekeringskontrakt een schadevergoedingskontrakt is. De verzekerde moet een belang kunnen aanwijzen, dat tot voorwerp van de verzekering strekt; anders is er geen verzekering meer, doch louter spel, een weddenschap. Deze vereischte is tot heden toe bewaard voor vermogensverzekering, ook wel schadeverzekering genoemd; bij personen- of sommenverzekering komt zij niet te pas. Daarom wordt zij hierboven niet onder de kenmerken van ons kontrakt genoemd.

Waarschijnlijk is zij nooit een wezenlijke noodzakelijkheid geweest en had de verzekeringsovereenkomst zich theoretisch ook zonder haar kunnen ontwikkelen; op het oogenblik toen deze leer van het schadevergoedingskontraakt ontstond, was weddenschap een volkomen geldig kontraakt, met alle civiele gevolgen; namelijk bracht het verbintenissen voort, die langs gerechtelijken weg opvorderbaar waren, zoodat in dit opzicht een onderscheid tusschen deze beide overeenkomsten zonder nut was.

Praktisch is het beginsel nochtans van het grootste belang geweest, daar het toeliet het opzettelijk tot stand brengen van de schade door den verzekerde te bestrijden. Verzekering had zich inderdaad nooit vermogen in stand te houden, zoo haar dit middel had ontbroken.

Indien de verzekerde heelemaal geen belang heeft aan het bestaan van het verzekeringsobject ofwel het verzekerde bedrag de waarde van het object overtreft, ligt het voor de hand dat de bekoring wel zeer sterk zal zijn zelf het onheil te veroorzaken of ten minste om de verliezen minder zorgvuldig te beperken. De bestrijding van deze misbruiken was reeds als een behoefte gevoeld vóórdat de verzekering haar tegenwoordige gedaante had verkregen en zij zal wel niet vreemd gebleven zijn aan de omvorming van het kontraakt in de vroegste tijden.

Een der eerst gekende vormen van verzekering is in Genua rond 1350 te vinden; een voorgewende geldleening heette aan den verzekeraar te zijn verstrekt en deze zou de som binnen zekeren tijd zoogezegd terugbetalen, onder het beding nochtans, dat zijne verplichting verviel in geval van behouden aankomst van een bepaald schip of van bepaalde goederen. (2)

De verbintenis van den verzekeraar bestond dus gansch abstract, zonder eenig verband met het gevaarsobject, zoodat zij in geen deele nietig was, indien de verzekerde niet eigenaar van het schip of van de goederen was, en de verzekeraar ook in dat geval moest betalen.

Het woekerdogma werd echter tegen deze overeenkomst uitgespeeld en gaf aanleiding tot den oudsten wettelijken maatregel ter zake van verzekering; het statuut van Genua van 22 October 1369 « contra allegantes quod cambia et assecuramenta, facta quoviscunque, cum scriptura vel sine, sint illicita vel usuraria. » (3)

Deze verordening schijnt echter nog geen einde te hebben gesteld aan de betwistingen, want rondom hetzelfde tijdstip heeft de praktijk

een nieuw middel moeten uitdenken; en de verzekeringen werden toen gesloten in den vorm van een koopovereenkomst, waarbij de kooper, de verzekeraar, zich verbindt binnen een bepaalden termijn den prijs te betalen onder beding dat de overeenkomst vervalt bijaldien de verkochte zaken intusschen ter bestemmingsplaats aankomen. (4)

Deze koopovereenkomst deed weliswaar krachtens het oude recht niet den eigendom, maar wel het risico op den kooper overgaan, zoodat in feite de gewenschte uitslag werd bekomen; zij had, boven de voorgewende geldleening, het voordeel de verbintenis van den verzekeraar samen te knopen aan het bestaan van een eigendomsrecht ten behoeve van den verzekerde.

Nu was, weliswaar, de verkoop van eens anders goed geldig (5), en was dus de verzekering niet nietig indien de verzekerde geen belang bij de reis had, doch kon de kooper krachtens de actio empti reeds vóór alle uitwinning tegen den verkooper optreden (6), indien deze ten tijde van de overeenkomst wist dat de zaak niet zijn eigendom was.

Aldus was, hoe gebrekkig ook, een verband geschapen tusschen de verzekering en het recht op de verzekerde zaak, en tevens een onderscheid gemaakt tusschen verzekering en weddenschap.

Deze vooruitgang bleek onvoldoende, daar weddenschap nog steeds mogelijk bleef, indien beide partijen het eens waren om ze af te sluiten. En in tijden van speculatiekoorts werd daar gretig gebruik van gemaakt; « ledige schepen werden verzekerd als vol geladen, en het oude als nieuw » (7), met het onvermijdelijk gevolg dat schepen opzettelijk tot zinken gebracht werden en menschenlevens aldus verloren gingen.

Nu stond niet enkel meer het belang van de verzekeraars op het spel; de openbare orde was gestoord en de weddenschappen onder vorm van verzekeringen, werden door talrijke verordeningen verboden; ordonnantiën van Barcelona van 1435, 1458 en 1484; dekreet van Genua van 1475; en, in onze landen, de plakaten van 1563 en 1571, welke gelijkaardige verbodsbeschikkingen uitvaardigden « om te verhoeden, heet het in de toenmalige rechtstaal, » die abuysenfraulden, bedrogh, ende crymen » die ghecommitteert zijn gheweest inde assu- » reurancien ende versekerynghen... op wed-

» dyngen van reysen oft voyagien, ende dier-
» gelycke inventien. » (8)

Maar het euvel duurde voort en, naast wan-
hoopsmiddelen, zooals een algeheel verbod der
verzekering, dat in 1569 en 1570 in de Spaan-
sche Nederlanden in voege was (9), trachtte
men bijna overal het roekeloos optreden van
de verzekerden te keer te gaan, met ze te ver-
plichten zelf een deel van het gevaar te dragen;
de ordonnantie van Barcelona van 1435 gaf het
voorbeeld met haar verbod van verzekering
boven 7/8 van de waarde; in geval van vreem-
delingen, niet boven 3/4. Met weglating ge-
woonlijk van het onderscheid tusschen land-
genooten en vreemdelingen en met verschillende
maxima-bedragen, werd die maatregel algemeen
nagebootst, totdat de Fransche « Ordonnance
de la Marine » van 1681 beschikte, dat 1/10
van het risico voor rekening van den verzekerde
moest blijven, doch tevens de mogelijkheid open-
stelde, dat de verzekeraars van deze bescher-
ming konden afzien. (10) Zulke afwijking van
het wettelijk voorschrift werd spoedig gebruike-
lijk, zoodat de huidige kenteekens van schade-
verzekering vastgelegd waren :

1° Het kontrakt is slechts geldig in de mate
van het belang dat de verzekerde heeft bij de
onzekere gebeurtenis.

2° Dit belang kan echter voor de volle waarde
worden verzekerd.

Ofschoon deze schadevergoedingsbeginselen,
nu zij niet meer bij alle verzekeringen worden
gehuldigd, geen wezenlijk kenmerk van ons kon-
trakt kunnen worden genoemd, heb ik toch
over hun ontstaan uitgewijd, omdat het aan-
toont hoezeer de wordingsgeschiedenis van de
verzekering door maatregelen van openbare
orde is beïnvloed.

Reeds vroeg kwam men op het denkbeeld een
stap verder te gaan en toezicht uit te oefenen
op elke afzonderlijke verzekering. Dit toezicht
is soms voorafgaandelijk, om te voorkomen dat
de zaak verzekerd worde voor meer dan hare
waarde. Het Eeuwig Edict van 31 October 1563
schrijft in de Spaansche Nederlanden voor, dat
« een yeghelick, die sal willen assureeren het
» kiel ofte hol van zijnen Schepe oft oock ghe-
» schut, cruyt, ende clooten daartoe dienende,
» deselve sal gehouden zijn 't selve voor zijnen
» vertrecke al te doen estimeeren, bij lieden
» hemlieden dies verstaende, welke estimatie
» nochtans int cas van periclitatie, niet en sal
» preiudicieren den assureurs in soo verre zij

» connen betoonen, die voorseyde estimatie
» hoogher ghedaen te zyne bij faveur, simula-
» tie, collusie, oft andere quaede practijke dan
» 't behoort. » (11)

In vele landen van Duitschland bestond zelfs
tot in 1902 de verplichting brandverzekeringen,
voor zij definitief werden gesloten, over te leg-
gen bij de politie, die de waarde van de ver-
zekerde goederen liet schatten, om overver-
zekering te voorkomen.

Dit is het voorafgaandelijk toezicht, «Präven-
tivkontrolle», welke thans is afgeschaft. (12)

Een andere vorm van toezicht geschiedt na-
derhand, na het voorvallen van de gebeurtenis
waartegen verzekerd is en gewoonlijk vóór be-
taling van de vergoeding. De politie gaat dan
na of deze vergoeding wel overeenkomt met de
geleden schade. Dergelijke « Nachkontrolle »
bestaat nu nog in sommige deelen van het Duit-
sche rijk. (13)

Dit is, zeer beknopt uiteengezet, de wijze
waarop tot in onze tijden de overheid heeft
getracht er voor te zorgen dat de verzekerden
geen misbruik van het kontrakt zouden maken.
Meer en meer vindt de opvatting ingang, dat de
partijen zelf voldoende gewapend zijn om de
kwade trouw te ontmaskeren, zoodat de alge-
heele afschaffing van de « Nachkontrolle »
meestal wordt bepleit, zelfs daar waar ze nog
in voege is. (14)

* * *

Ten opzichte van de verbintenissen van den
verzekeraar heeft zich in vroeger eeuwen de
overheidsbemoeiing veel minder laten gelden.

Op één punt nochtans hebben de oude wetten
eenigen invloed uitgeoefend, en wel op den tekst
van de polissen zelf.

In het begin werden de bepalingen van de
overeenkomst door de partijen voor elk afzon-
derlijk geval besproken en opgesteld. Maar la-
ter werden modelpolissen opgelegd, b.v. in de
Nederlanden bij plakaten van 1563 en 1570,
naar het heet « om te verhoeden alle occasiën
» van processen ». « Ende... om te voorsien
» dat bij compacten van particuliere persoonen
» niet ghepreiudicieert en worde der policie-
» regel ende orden », werd een commissaris be-
noemd « om... zorghe ende toezicht te ne-
» men... ende... te dien einde te registre-
» ren... alle contracten ende instrumenten van
» dezelve verzekerynghen... » (15)

De polissen zijn nietig bij gemis van registra-

tie binnen de 6 dagen of indien haar inhoud niet in orde bevonden is.

Gelijkaardige modelpolissen werden in de meeste handelsplaatsen voorgeschreven en sommige hunner bepalingen zijn in de hedendaagsche kontrakten nog terug te vinden. (16)

* * *

In de 19e eeuw werden de algemeene voorwaarden van de kontrakten meestal vastgesteld na ruggespraak tusschen de verzekeraars, eenerzijds, en de verzekeringsmakelaars, welke de belangen van hunne cliënten, de verzekeringsnemers, aan de andere zijde, vertegenwoordigden. Op de meeste gebieden werden aldus aannemelijke, in vele gevallen zelfs gunstige resultaten bereikt, maar voor sommige takken van verzekering werden de polissen eenzijdig door de maatschappijen opgesteld en werden er clausules ingelascht, welke voor den verzekeringsnemer zeer nadeelig waren. Daarom werden in talrijke landen wetten uitgevaardigd met een heele reeks dwingende voorschriften, om te voorkomen, dat er ten nadeele van den verzekerde inbreuk zou gemaakt worden op de billijkheid. Aldus b.v. in Zwitserland (wet van 1908), Duitschland (1908), Oostenrijk (1915), Zweden (1927), Noorwegen en Denemarken (1930), en ook, sedert 1930, in Frankrijk. In België laat de wet van 1874 nog steeds de volle vrijheid toe.

Maar zelfs in die landen, waar voorschriften van dwingend recht bestaan, bleken verdere maatregelen noodzakelijk om zekerheid te verschaffen aangaande de wijze waarop de verzekeraars hun bedrijf voeren.

Een eerste wijze waarop in dien zin wordt gehandeld, is bekend onder den naam van publiciteitsstelsel. Dit wordt in Engeland toegepast. De Staat komt maar enkel tusschen om een heele reeks gegevens aangaande den toestand van de maatschappijen bekend te maken.

De verzekeraars moeten periodisch staten inleveren, welke door deskundigen, « chartered accountants », worden onderzocht. De bevindingen van deze toezichters staan ter beschikking van het publiek, waaraan aldus de mogelijkheid is verschaft zich een beeld te vormen van de betrouwbaarheid van de verschillende maatschappijen. (17)

Toen onze wetgevende Kamers een beslissing te nemen hadden aangaande het invoeren van een controle over de levensverzekering in Bel-

gië, oordeelde de Commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, dat de publiciteit volstrekt onvoldoende was omdat zij toch nooit degenen kan bereiken die zij moet beschermen en anderzijds omdat « de vakman zelf zich geen » rekenschap kan geven van de juistheid der » hem voorgelegde gegevens. Wat zal hij doen » om klaar te zien in een toestand, die zoo » gemakkelijk kan vervalscht worden met sommi- » ge rekenkundige « bedrogmiddeltjes », welke » in zekere mate mogelijk blijven? ... Om daar » een einde aan te maken, zou eender welke » bekendmaking, zelfs met verplicht gebruik » van modelformules, niet het gewenschte doel » bereiken. » (18)

En nochtans moet de verzekeringsnemer beveiligd worden tegen het gevaar zich tot een maatschappij te wenden, welke ab initio in een slechten toestand verkeert, of daarin om welke reden ook geraakt.

In België werd dan ook op levensverzekering niet het publiciteitsstelsel toegepast, doch het staatstoezicht ongeveer zooals het voor alle verzekeringstakken in Duitschland bestaat sedert 1901 en in Zwitserland sedert 1885, en voor de levensverzekering in Frankrijk sedert 1905 en in Nederland sedert 1922. De Belgische wetgeving kent ook sedert 1903 de controle op de arbeidsongevallenverzekering.

* * *

Waarin bestaan de waarborgen welke deze nieuwe regeling aan den verzekerde verschaft?

De algemeene opzet is, dat geen onderneming verzekeringen kan afsluiten zonder daartoe, bij Koninklijk Besluit, toelating bekomen te hebben en aan een gedurende staatscontrole onderworpen te blijven.

Voordat de toelating wordt verstrekt, moeten de verzekeraars bewijzen, dat hunne onderneming aan zekere voorwaarden voldoet, namelijk:

1° dat zij als vennootschap op aandeelen of als onderlinge verzekeringsvereniging is tot stand gebracht;

2° dat haar geldelijke inrichting en de grondslagen harer verrichtingen met de beginselen van de verzekeringstechniek overeenstemmen;

3° dat de bepalingen van de verzekeringskontrakten het evenwicht tusschen de betaalde premieën en de voordeelen van de verzekering niet in gevaar brengen.

Daarenboven zijn de ondernemingen er toe gehouden bij het bevoegd Ministerie jaarlijks

een verslag over haar bedrijf in te leveren met verschillende staten, waarin de financieele toestand uiteengezet wordt. Zij mogen slechts verzekeringen afsluiten op grond van de technische gegevens, welke door het Koninklijk Besluit van toelating of een later Koninklijk Besluit goed-gekeurd zijn. De maatschappijen zijn ook verplicht wiskundige reserves aan te leggen en de bedragen daarvan te plaatsen volgens voorschrift van het Koninklijk Besluit.

Bij niet-naleving van de wettelijke verplichtingen worden in de ergste gevallen — diegenen die aan het wezen zelf van de controle afbreuk maken — boeten of gevangenisstraffen opgelegd, terwijl voor de kleinere overtredingen een fiscale boete van fr. 50,— per dag is voorzien. Deze fiscale boete wordt geheven gelijk in zake registratierechten door dwangbevel, met recht tot eventueel verzet vanwege de maatschappij vóór de burgerlijke rechtbank.

Om deze zeer algemeene lijnen eenigszins te volledigen, moet er nog aangestipt worden dat de wet het stellen van een borgsom eischt en dat aan de verzekerden een voorrecht is toegekend, zoowel op deze borgsom als op de waarden, welke de reserves vertegenwoordigen.

De verzekerde heeft voorts het recht, wanneer hij ophoudt zijn premien te betalen, de afkoopwaarde der overeenkomst of de vermindering der verzekering te eischen, althans vanaf het derde jaar na het afsluiten van de verzekering.

* * *

Voorziet deze regeling, waarvan ik u slechts een zeer algemeen beeld heb kunnen geven, in de vereischten welke, naar wij gezien hebben, noodzakelijk zijn om de behoorlijke uitvoering van het levensverzekeringskontraat te waarborgen?

Laat ons die verschillende punten een voor een nagaan.

1° Vooreerst is er een aantal verzekerden vereischt, dus moet de verzekeraar een bedrijf voeren: de wet voorziet, dat enkel vennootschappen op aandeelen of onderlinge verzekeringsverenigingen toelating kunnen bekomen, omdat, in geval van natuurlijke personen, het onmogelijk is zich er van te overtuigen of de verzekeringsverrichtingen niet in gevaar worden gebracht door de private verbintenissen van den verzekeraar.

De wet bepaalt voorts een minimum kapitaal

om te waarborgen dat de stichters een ernstig bedrijf in het oog hebben. De statuten moeten overgelegd worden en indien de maatschappij reeds verzekeringsverrichtingen heeft gedaan, moet ze ook haren geldelijken toestand laten kennen.

Er wordt beoogd aldus slechts aan levensvatbare ondernemingen vergunning te geven.

2° Wij hebben hooger gezien, dat de verzekeraar de premien in een fonds moet storten. Zulks is bij levensverzekeringsverrichtingen nog meer dan anders geboden, daar de mogelijkheid voor den verzekeraar om zijn verbintenissen gestand te blijven, volledig afhangt van het vormen van de wiskundige reserves, welke daarin bestaan dat gedurende de eerste jaren van het kontraat de premie-overschotten opzij worden gelegd om de premie-tekorten van het laatste tijdperk van de verzekering aan te vullen. Deze reserves moeten krachtens de wet worden aangelegd en geplaatst in voorwaarden, voorgeschreven bij Koninklijk Besluit.

3° Opdat de belanghebbenden zekerheid zouden hebben dat de reserves wel bestemd blijven tot uitbetaling van de verzekeringssommen, verkrijgen zij, buiten de veiligheid die reeds uit het staatstoezicht voortvloeit, een voorrecht op de waarden, waarin zij zijn geplaatst.

Bovendien is bij de wet vastgesteld dat de afkoopwaarde niet minder mag bedragen dan 85 % van de theoretische afkoopwaarde.

4° De verrichtingen moeten op grond van juiste wiskundige berekeningen gebeuren. Hiervoor zorgt de bepaling, dat de maatschappijen de grondslagen van hare verrichtingen moeten laten kennen en dat de polissen enkel op basis van het goedgekeurd tarief mogen afgesloten worden.

De wet had, om den goeden gang van de zaak te waarborgen en om aldus de belangen van de gemeenschap van verzekerden te beveiligen, kunnen volstaan met te eischen dat de premien niet lager zouden zijn dan het minimum-tarief. Men is echter verder gegaan en om de belangen van elken verzekerde afzonderlijk te beschermen, heeft de nieuwe wetgeving het opnemen van sommige clausules in de polissen voorgeschreven en ook verboden ten nadeele van de verzekerden van het tarief af te wijken.

Om een behoorlijke controle mogelijk te maken moeten de maatschappijen, welke verschillende takken van verzekering beoefenen, voor

hun levensverzekeringsbedrijf een afzonderlijk bestuur en een bijzondere boekhouding hebben.

5° Eindelijk gaat de verzekeraar de verbintenis aan een prestatie te leveren. Het bekomen van die prestatie kan op de gewone wijze langs gerechtelijken weg gevorderd worden.

Samenvattend kunnen wij vaststellen, dat het staatstoezicht van aard is om de behoorlijke uitvoering van het kontrakt te waarborgen, doordien het waakt over de nakoming van sommige verplichtingen van de verzekeraars, waarvoor het in den huidige stand van het recht moeilijk voorkomt aan elken verzekerde afzonderlijk een vorderingsrecht te geven. Ware zulks zelfs mogelijk, dan nog diende het erkend dat het staatstoezicht oneindig beter gewapend is dan de enkeling om de tekortkomingen op te sporen.

Er is dus vooruitgang, verbetering, veredeling van het verzekeringsrecht.

* * *

Maar is de gedane stap voldoende? Dient de privaatrechtelijke regeling van het kontrakt niet aangevuld en in overeenstemming gebracht met het administratief recht, ofwel werkt deze wet op zichzelf reeds voldoende in op de rechtsverhouding tusschen verzekeraar en verzekerde?

In Duitschland wordt de wet op het staatstoezicht opgevat als een eenvoudige politie-maatregel, welke in het algemeen zonder invloed blijft op het verzekeringskontrakt. De overtredingen worden door de toezichtscommissie beteugeld. (19)

Voor een volkomen gelijkaardigen algemeenen opzet van de wet neemt men daarentegen in Frankrijk aan, dat het kontrakt, dat bij een niet-geregistreerde maatschappij is aangegaan, nietig is; volgens een zekere rechtsleer zou de verzekerde zelfs het kontrakt mogen verbreken zoo de reserves niet overeenkomstig de wet zijn aangelegd.

In België heerscht er een groote onzekerheid aangaande de terugwerking van de toezichtswet op de privaatrechtelijke verhouding.

Een aantal beschikkingen mogen ongetwijfeld door den verzekerde ingeroepen worden: diegene b.v. die een voorrecht op de reserves instellen, die den verzekerde het recht op de afkoopwaarde van het kontrakt geven en die deze afkoopwaarde op minimum 85 % van de theoretische afkoopwaarde vaststellen.

Deze beschikkingen regelen rechtstreeks de kontraktueele verhouding.

Een reeks andere artikelen zijn daarentegen enkel tot de verzekeraars gericht en vormen het recht van het levensverzekeringsbedrijf in tegenstelling tot het recht van het verzekeringskontrakt.

In hoeverre wordt het kontrakt beïnvloed door een overtreding van een der beschikkingen aangaande het bedrijf? Welk is het gevolg van een niet toegelaten afwijking van het tarief b.v. of van een slecht beheer van de reserves?

Speciaal in dit laatste geval kan de administratie, na intrekking van de toelating, de noodige maatregelen opleggen om het recht der verzekeringsnemers te vrijwaren. Zou men buitendien aan deze verzekeringsnemers het recht moeten toekennen afzonderlijk op te treden, hetgeen ontegensprekelijk aanleiding zou geven tot verwarring?

Deze talrijke en moeilijke vragen welke zich in verband met de toezichtswetten stellen, verdienen een zorgvuldig onderzoek. Dit belangwekkend werk gaat echter het bestek van deze les te buiten.

De onzekerheid welke aangaande deze vragen heerscht, doet reeds een wijziging van de wet op het verzekeringskontrakt zelf als een noodzakelijkheid voelen.

En zoo is het recht in gedurige wording. Zijne ontwikkeling is niet op alle gebieden even gemakkelijk waarneembaar als thans juist in het verzekeringsrecht. Daar staan we bij de branding zelf, waar het gewoel van het economisch leven de rechtsinstellingen omvormt naar de steeds wisselende behoeften.

Dit vooruitstrevend karakter van het verzekeringsrecht zal ik trachten in den loop van den leergang nader toe te lichten.

(1) De regeling van het kontrakt voldoet echter thans niet meer aan alle vereischten van het gewijzigd economisch verkeer, b.v. in geval van koop op afbetaling. Hierin is door sommige buitenlandsche wetgevingen voorzien, o.m. Zwitsersche Burgerl. Wetb., V^e deel, art. 226/228.

(2) Molengraaff, de Overeenkomst van Verzekering, in R. M. 1882, 410 v.

(3) Molengraaff, Leidraad bij de Beoefening van het Ned. Handelsrecht, II, 775.

(4) Molengraaff, *ibid.*, blz. 767.

(5) D. 18.1.28.

(6) D. 19.1.30 § 1; Girard, Manuel de Droit Romain, 582 (2) en 585 (3); — Perezus, in Diges XXV Digestorum Libros, uitg. 1669, blz. 313.

(7) Pipia, Trattato delle assicurazioni terrestri, n° 4.

(8) 2^e Placcaetboek van Vlaanderen, Rubr. I, art. 32.

(9) Dorhout-Mees, Verzekeringsrecht, 43.

(10) Lucien Paris Le Clerc, Le Contrat d'Assurance, sa nature juridique, n° 58, blz. 121.

(11) Ordonnantie op de verzekerynghe oft assurance,

art. 10, in het 2° Placcaetboek van Vlaanderen, Rubr. I (Edict van 1563).

(12) Koenige-Petersen, Privatversicherungsgesetz, § 121, 1-3. (12) *ibid.*, § 121, 4; — Berliner & Fromm, Versicherungs- und Bausparkassen-Aufsichtsgesetz, § 154, 1.

(14) Koenige-Petersen, t. a. p.

(15) Ordonnantie van 1570, art. 7, in het 2° Placcaetboek, Rubr. I.

(16) Dorhout Mees, t. a. p., blz. 47 en aanm. 1.

(17) Sumien, Traite théorique et pratique des Assurances terrestres, n° 555 (4° uitg.).

(18) Parlementaire Bescheiden, Kamer van Volksv., 1923/4, blz. 1189, n° 206.

(19) Berliner & Fromm, t. a. p., § 10, 12 c.; — Koenige-Petersen, t. a. p. § 9, 15.

(20) Lefort, Assurance sur la Vie, II, 501

RECHTSPRAAK

130

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 9 November 1936.

Voorzitter : M. Jouret.

Raadsheren : MM. Heyvaert en Verbeke.

Ad.-gen. : Mr Lesaffre.

Pleiters : Mrs Herbert t/ Walton.

VERZEKERINGSCONTRACT. — MAKELAAR. — VERPLICHTING TOT OPGAVE DER DOOR HEM GEKENDE ELEMENTEN DIE HET RISICO VERZWAREN. — FOUT.

De makelaar in verzekeringen heeft tot plicht al de door hem gekende elementen die van aard zijn het risico te verzwaren op te geven in het verzekeringsvoorstel. Wanneer hij dit nalaat begaat hij een fout en is hij tegenover den verzekeringsnemer verplicht tot vergoeding van de schade welke deze lijdt ten gevolge van het nietig verklaren der polis.

Seghers t/ Smet.

Overwegende dat beroepene Smet de letterlijke, gelijkvormig verklaarde kopij van de kwestige verzekeringsaanvraag heeft voorgebracht; dat deze voorbrenging voldoet aan de vraag van beroeper Seghers, in zijne besluitselen van 18 October 1935 uitgedrukt;

Overwegende dat beroepene erkent de verzekeringsaanvraag, door beroeper Seghers bij de maatschappij «de Bie» ingediend, te hebben opgesteld en geteekend, en dat hij verklaart gehandeld te hebben in zijne hoedanigheid van verzekeringsmakelaar;

Overwegende dat beroeper, in deze laatste hoedanigheid, voor plicht had in de verzekeringsaanvraag samen te brengen en kenbaar te maken alle elementen van het te dekken risico; deze van aard ze te veranderen en deze welke de te onderschrijven polis verplichtend moest bevatten;

Overwegende dat de opgave der vorige brandongevallen, waarvan den verzekeringsnemer slachtoffer was geweest gedurende de tien laatste jaren, in de polis moest opgenomen worden; dat een verzekeringsmakelaar niet onwetend mag zijn dat zulkdanige vaststelling ten huidigen dage in alle verzekeringsovereenkomsten betreffende brandgevaar, geëischt wordt; dat beroepene, wanneer hij zich tot de maatschappij «De Bie» richtte om haar eene aanvraag tot brandgevaarverzekering over te maken, wist dat deze maatschappij dergelijke verklaring eischte, hetgeen klaarblijkelijk spruit uit zijne hoedanigheid van vertegenwoordiger dezer maat-

schappij tweemaal aangeduid in de onderschreven polis en insgelijks aangehaald in het kwijtschrift van de eenige door beroeper betaalde premie;

Overwegende dus dat Smet, verzekeringsmakelaar terzelfder tijd als vertegenwoordiger, voor plicht had beroeper te ondervragen over het bestaan van vroegere door hem geledene brandrampen; dat hij het niet doende, eene fout bij nalatigheid beging welke zijnen cliënt blootstelde eene verzekeringsovereenkomst van geener uitwerking af te sluiten;

Overwegende dat, van den anderen kant, beroepene Smet erkent dat hij wist dat beroeper Seghers sedert min dan 10 jaar slachtoffer geweest was van eene brandramp, dat hij dus, en zonder het te moeten opzoeken, kennis had van een der gegevens van aard de draagwijdte van het te dekken risico te veranderen, en dat hij de volstreckte verplichting had dit element in de verzekeringsaanvraag, welke hij op naam van den beroeper opmaakte, aan te stippen;

Overwegende dat de verzekeringsmakelaar, welke zich in de plaats van den verzekeringsnemer stelt om in zijnen naam de vereischte opgaven te doen, eene fout begaat wanneer hij, bij kennis van zaken, in eene verzekeringsaanvraag eene opgave weglaat welke vastbepaald voorgeschreven en van aard is het te dekken risico te veranderen;

Overwegende dat beroepene te vergeefs opwerpt dat hij de verzekeringsaanvraag opgemaakt en geteekend heeft op eene, door de maatschappij «De Bie» geleverde, formulier van vragenlijst; dat deze vragenlijst, bij onderzoek, geene enkele plaats inhield welke voorbehouden was tot het aanduiden van eene of meerdere vroegere brandrampen en dat hij dus de verplichting niet had vroegere brandrampen op te geven, hetgene hem niet werd gevraagd;

Overwegende dat deze bewering onjuist is; dat het inderdaad uit het nazicht van de gelijkvormig verklaarde kopij van de verzekeringsaanvraag, kopij door beroepene zelf voorgebracht, blijkt dat de betwiste formulier geene vragenlijst behelst, maar dat zij een gedrukte formulier van verzekeringsaanvraag daarstelt, waarvan zeker blanco gedeelten moeten ingevuld worden door het inschrijven der eerste gegevens der aanvraag; dat op de achterzijde van de formulier er een gansch blad in blanco gelaten is waar de beschrijving van het te dekken risico moet gegeven worden, dat dientengevolge het gansch te dekken risico op het blad moet vermeld worden, met alle veranderingen waaraan het onderhevig is; dat het daarenboven, ten gevolge van het uitgebreide al dan niet bestaan dezer veranderingen,

niet veel nu zou opleveren er eene vragenlijst van op te maken;

Overwegende dat, zoo het waar is dat beroeper de verzekeringspolis onderteekende, — zonder dat deze melding maakte van de opgave betreffende eene brandramp in 1929 voorgevallen —, deze omstandigheid de fout van beroepene niet vermindert; dat beroeper moest of mocht denken dat de verzekeringsmakelaar, welke hij met de verdediging zijner belangen belastte, zijne tegenover hem aangegane verplichtingen met juistheid en nauwkeurigheid vervuld had, des te meer dat hij niet mocht vermoeden dat de verzekeringsovereenkomst, welke hij onderteekende, nietig was bij toepassing van haar art. 10 par. 6, zulks door de vrijwillig begane fout van zijnen lastdrager;

Overwegende dat beroepene instaat voor zijne fout, die de nietigheid van de onderschreven verzekeringsovereenkomst voor gevolg gehad heeft, nietigheid welke beroeper zich heeft zien opwerpen bij zijne aanvraag tot regeling van een brandramp welke de polis zou moeten dekken hebben; dat hij vergelding verschuldigd is voor de schade door zijne fout berokkend; dat deze schade gelijk is aan de geldelijke voordeelen of andere welke de polis aan beroeper zou verschaft hebben in geval deze polis ware geldig geweest.

Overwegende dat deze schade voor den oogenblik niet als voldoende bewezen te aanzien is en dat er dus reden bestaat partijen te verzoeken over dit punt te besluiten;

Om deze redenen :

Het Hof, gezien art. 68 van de wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond, doet het beroepen vonnis te niet en opnieuw wijzende;

Verklaart den eisch gegrond en alvorens verder te beslissen, legt aan partijen op te besluiten over de vergoeding door beroepene aan beroeper verschuldigd;

Kosten voorbehouden;

Stelt de zaak uit voor voortzetting op de zitting van 30 November e. k.

Bovenstaand arrest hervormt het hieronderstaand vonnis der

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE
31 Januari 1935.

Overwegende dat op 22 September 1931 aanlegger eene verzekering tegen brandgevaaren aanging bij de maatschappij «De Bie»; dat hij op 9 Februari 1932 slachtoffer werd van een brandongeval waarvan de schade tegensprakelijk, en onder alle voorbehoud, werd geschat op 39.692 fr. dat de maatschappij «De Bie» opwerpt dat aanlegger van alle genot van het verzekeringscontract uitgesloten is omdat hij nagelaten heeft aan te geven dat hij slachtoffer geweest was van een vorig brandongeval in April 1929, alhoewel eene uitdrukkelijke clause van het verzekeringscontract hem daartoe verplicht;

Overwegende dat aanlegger tegenwerpt, dat, zoo het brandongeval van 1929 in de verzekeringspolis niet werd aangegeven, deze nalatigheid moet toegeschreven worden aan den verweerder, verzekeringsagent, tot dewelke hij zich, ongeleerd zijnde, gewend had tot het opmaken der polis, dat hij diensvolgens tegen dezen laatste de terugbetaling vordert van het hoogeropgegeven bedrag van 39.692,— frank;

Overwegende dat verweerder tegenwerpt dat de eisch niet ontvankelijk is omdat het niet bij eene in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing is uitgemaakt dat het ten genoegen van rechte is dat de maatschappij «De Bie» aanlegger vervallen verklaard heeft van alle recht op schadeloosstelling;

Overwegende dat deze tegenwerping niet gegrond is, dat, het rechtsverval ten rechte of ten onrechte door de verzekeringsmaatschappij opgeworpen, aanlegger het recht heeft de vraag aan de rechtbank voor te leggen te weten of het rechtsverval niet werd opgeworpen ten gevolge eener fout van verweerder, en bij bevestiging, de gevolgen dezer fout te doen vaststellen;

Ten gronde :

Overwegende dat het vooraf moet vastgesteld worden in welke hoedanigheid verweerder bij de maatschappij «De Bie» is tusschen gekomen;

Overwegende dat aanlegger verweerder aanduidt met de benaming van «Agent» der maatschappij «De Bie», maar dat deze laatste in werkelijkheid, ingevolge de elementen van het geding geen aangestelde is dezer maatschappij; dat hij alleenlijk een derden persoon is, eenen gewoon makelaar, zich bezighoudende, buiten de uitoefening van zijn beroep van landmeter, verzekeringscontracten in te zamelen voor meer dan eene maatschappij;

Overwegende dat de tusschenkomst van verweerder zich behouden heeft tot het overmaken aan de maatschappij «De Bie» eener «aanvraag» van aanlegger strekkende tot het verzekeren tegen brandgevaaren eener partij wijnen voor het bedrag van 50.000,— fr. en voor een tijdsverloop van zes maanden;

Dat deze aanvraag tot verzekering door verweerder opgesteld enkel het voorwerp van het verzekeringscontract, het te verzekeren bedrag, en het procent en het bedrag der premie, en de hoedanigheid van aanlegger aanduidt; dat zij geen enkel vragenlijst bevat betreffende de door den verzekerde te leveren inlichtingen, vragenlijst aan dewelke verweerder zou nagelaten hebben te antwoorden;

Overwegende dat het zonder twijfel wenschelijk zou geweest zijn dat verweerder, beter ingelicht dan aanlegger wat betreft verzekeringen, de aandacht van deze laatste had getrokken op de verschillende clauses van het verzekeringscontract dat hij zou, te onderschrijven hebben, en wel namelijk op de strenge oorzaken van rechtsverval die er in werden voorzien; dat het nochtans overmoedig zou zijn te beroeren dat, — zonder er zelfs toe uitgenoodigd te zijn door aanlegger — verweerder zelf de verplichting had van uit eigen be-

weging het bestaan van gezegde brandramp, waarvan hij kennis had, aan de verzekeringsmaatschappij kenbaar te maken, en dat hij, bij gebreke zulks te hebben gedaan, moet verantwoordelijk gesteld worden voor de gevolgen van het opgeworpen rechtsverval;

Overwegende verder dat aanlegger, door het teekenen der verzekeringspolis, de echtheid der gegevens en inlichtingen volgens dewelke zij werd opgesteld bevestigd heeft (art. 9 § 1 der verzekeringspolis) dat hij, zulks doende eene fout begaan heeft en dat hij persoonlijk de gevolgen dezer fout moet dragen;

Overwegende dat de bewering, daarenboven onbewezen, als zou aanlegger ongeletterd zijn, zonder invloed is op 't geding; dat het niet geloofwaardig wordt dat het verzekeringscontract voorzien is van zijn handteeken, en dat hij alvorens te teekenen zich op de hoogte moest zetten van den inhoud dezer polis;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige beslitselen verwerpende; evenals ieder aanbod van bewijs als overbodig of benadeelend van de hand wijzende, verklaart den eisch ongegrond, wijst hem af en veroordeelt aanlegger in de kosten op taxaat.

131

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

23 October 1936.

Voorzitter : M. Lagrange.

Pleiters: Mrs Van den Berghe, Delvoye en Van Tyghem

GEWIJSDE. — STRAFVORDERING. — UITGEBREIDHEID.

Het gezag van het gewijsde op correctioneel gebied strekt zich uit tot al de feiten die noodzakelijk beslist worden en in rechtstreeksch verband staan met de beschikking; de redeneering zelf waarop de veroordeeling steunt, die door het Openbaar Ministerie of den betichte werd besproken en waarvan de beslissing afhangt moet aanzien worden als deel uitmakende van het vonnis zelf; ze geniet dus insgelijks de kracht van het vonnis.

Vandermeersch t/ De Jonghe.

Aangezien verweerder in vrijwaring besluit tot het vernietigen van het vonnis voor zooveel dit zijn verantwoordelijkheid heeft aangenomen.

Aangezien het blijkt uit het correctioneel vonnis van 27 April 1932, hetwelk in kracht van gewijsde is gegaan, dat Cyriel Dejonghe beticht werd en vervolgd en veroordeeld uit hoofde van te Rumbeke den 16 December 1931 op den openbaren weg zijn autovoertuig leidende, verzuimd te hebben zijn snelheid derwijze te regelen dat hij voor zich een voldoende vrije ruimte behield om voor een hindernis het voertuig tot stilstand te kunnen brengen.

Aangezien het vaststaat dat die betichting en veroordeeling betrekking heeft op het feit van de botsing van den auto, door Dejonghe gevoerd, tegen

den wegwijzer staande op den rechterkant der baan, richting Roeselaere, dewelke botsing 't ongeval heeft veroorzaakt overkomen aan de eischers Dejonghe Elodie.

Aangezien het spruit uit de redeneering en de beslissing der correctionele rechtbank dat Dejonghe Cyriel zijn verantwoordelijkheid en zijn schuld betwistte, om reden dat hij zou verrast geweest zijn door de onvoorziene en niet aangekondigde beweging van den geleider van den autobus (verweerder in vrijwaring) en links in te slaan en dat hij alzoo verplicht was geweest plotseling zijn auto naar rechts te sturen om de aanrijding op den min of meer reeds gekeerden autobus te vermijden.

Aangezien het correctioneel vonnis deze opwerping en verdediging niet heeft aangenomen; dat het integendeel heeft beslist dat de geleider van den autobus (Vandermeersch) geen fout of onvoorzichtigheid heeft begaan en dat de eenige verantwoordelijkheid voor het gebeurde berust op den betichte die heeft willen voorsteken.

Aangezien het gezag van het gewijsde op correctioneel gebied zich uitstrekt tot al de feiten die noodzakelijk beslist worden en in rechtstreeks verband staan met de beschikking; dat de redeneering zelve waarop de veroordeeling steunt en die ten andere door het Openbaar Ministerie of den betichte werd besproken en waarvan de beslissing afhangt moet aanzien worden als deel makende van het vonnis zelf en dus insgelijks de kracht van het vonnis geniet (Haus, t. II, nr. 1420 en 1424; R. P. D. B., Chose jugée, 79; Pas. 1912, IV, 67).

Aangezien hieruit volgt dat een vonnis dat een deel der verantwoordelijkheid ten laste van verweerder in vrijwaring zou aannemen, rechtstreeks tegenstrijdig zou zijn met het correctioneel vonnis dat Cyriel Dejonghe's volledige plichtigheid heeft uitgesproken en zijn opwerping steunende op de zoogezegde fout van Van der Meersch als ongegrond heeft verworpen des te meer dat de fout, welke aan Van der Meersch was toegeschreven, deze is welke hem in onderhavige zaak is verweten; door geen teeken zijn beweging links te hebben aangekondigd.

Aangezien het hier ten andere geraadzaam blijkt op te merken dat er geen wettelijke verplichting was voor verweerder in vrijwaring tijdens het ongeval (1931) zijn zwenking door een teeken aan te kondigen, zooals het besluit van 1934 het nu voorschrijft.

Aangezien het vonnis waartegen dus ten onrechte den verweerder in vrijwaring eene verantwoordelijkheid oplegt voor de pijnlijke gevolgen van het ongeval door eischeres onderstaan, dat dit verzet dus gegrond is en het vonnis dient gewijzigd voor wat die beschikking betreft.

Om deze redenen,

De Rechtbank alle andere besluiten als ongegrond van de hand wijzende.

Veroordeelt verweerder Cyriel Dejonghe te betalen aan Elodie Dejonghe ten titel van schadeloosstelling de som van 19.964,63 fr., verminderd van de som van 2.500 fr., reeds ten provisioneelen titel toegestaan, met de rechterlijke intresten.

En rechtdoende op het verzet door Van der Meersch gedaan tegen het vonnis van 29 Juli 1933 voor zooveel het hem in zekere mate verantwoordelijk verklaart van het ongeval en hem de provisie-nee vergoeding oplegt van 2.500 fr.; hervormt het vonnis diensaangaande en ontlast verweerder in vrijwaring van de veroordeeling tegen hem uitgesproken, zegt dat hij niet verantwoordelijk is voor het ongeval.

Veroordeelt Cyriel Dejonghe in al de kosten des gedings deze der vraag tot vrijwaring inbegrepen.

132

WERKRECHTERSRAAD TE ANTWERPEN

Kamer voor arbeiders

28 October 1936.

Voorzitter : M. Dieltjens.

Rechtsk. Bijzitter : Mr H. Jacob.

Pleiters : Mrs Van Migem en Boucherij.

VERJARING. — ONDERBREKING DOOR DAG-
VAARDING. ART. 2244. — BEPERKING. — OVER-
EENSTEMMING VAN VORDERING VEREISCHT. —
ART. 2246. — EISCH INGELEID VOOR RECHT-
BANK DIE BEVOEGD WAS OM DE VRAAG TE BE-
SLECHTEN IN DEN VORM WAARIN ZE WAS IN-
GELEID. — NIET TOEPASSELIJK.

*Opdat de verjaring door een dagvaarding zou onder-
broken worden is het noodzakelijk dat deze dagvaar-
ding geen ander doel zou kunnen hebben dan het be-
komen van de erkenning van het recht waarvan
men de verjaring wenscht te beletten. Een dagvaar-
ding, hebbende een ander voorwerp, uitgaande van
juridische oorzaak en gesteund op andere juridische
titels, kan de verjaring van een looneisch, spruitende
uit een dienstcontract, niet onderbreken.*

*Art. 2246 is niet toepasselijk indien de Rechtbank voor
dewelke een vraag een eerste maal werd gebracht,
gezien de gronden en de beweegredenen op dewelke
die eerste vordering gesteund was, bevoegd was om
deze vraag te beslechten.*

Meeuwens t/ Bastien.

Gehoord de partijen in hunne middelen en beslui-
ten;

Aangezien de poging tot verzoening ter zitting
aangewend vruchteloos is gebleven;

Aangezien de eisch van aanlegger voor doel heeft
de veroordeeling te bekomen van verweerder tot het
betalen van achterstallige loonen die zouden ver-
schuldigd zijn voor diensten gepresteerd gedurende
de zomermaanden van de jaren 1934 en 1935;

Aangezien verweerder de verjaring opwerpt;

Aangezien op grond van artikel 6 van de wet van
10 Maart 1900 de vorderingen spruitende uit het
arbeidscontract verjaard zijn na 6 maanden;

Aangezien aanlegger erkent dat de loonen die
zouden verschuldigd zijn voor het jaar 1934 ver-
jaard zijn;

Aangezien hij integendeel voor wat de loonen die
zouden verschuldigd zijn voor het zomerseizoen 1935
betreft staande houdt dat de verjaring zou onder-

broken zijn bij toepassing der artikels 2244, 2246 en
2248 B. W.;

Aangezien aanlegger zodoende ter zitting ver-
klaard heeft dat hij zijn eisch vermindert tot een
bedrag van 3.000 fr. voor Louis Meeuwens en 1800
frank voor diens echtgenoot, of in het geheel 4.800
frank;

Aangezien nagegaan dient te worden of de dag-
vaarding vóór de Rechtbank van Koophandel, be-
teekend op 4 November 1935, de verjaring onder-
broken heeft;

Aangezien uit een kopij der besluiten, neergelegd
door verweerder vóór de Rechtbank van Koophan-
del, blijkt dat de vordering vóór de Handelsrecht-
bank tot doel had een deel te bekomen van de win-
sten of van de waarde van het handelsfonds de
«Worstepan»; aangezien de juridische oorzaak de-
zer vordering blijkt te zijn geweest het beweerde be-
staan van een feitelijke vennootschap tusschen aan-
legger en verweerdere; aangezien de Rechtbank van
Koophandel ten gronde geoordeeld heeft over deze
vraag en haar verworpen heeft;

Aangezien het huidige geding een heel ander
voorwerp heeft en gesteund is op een totaal ver-
schillende juridische oorzaak, vermits het tot doel
heeft het uitbetalen van loon te bekomen en het ge-
steund is op een zoogezegd dienstverband;

Aangezien een dagvaarding hebbende een ander
voorwerp, uitgaande van een andere juridische oor-
zaak en gesteund op andere juridische titels de ver-
jaring van een looneisch spruitende uit een dienst-
contract niet kan onderbreken; aangezien opdat de
verjaring zou onderbroken worden het noodzakelijk
is dat de dagvaarding geen ander doel zou kunnen
hebben dan het bekomen van de erkenning van het
recht waarvan men de verjaring wenscht te belet-
ten; (Répertoire Dalloz V° Prescription civile
N° 213);

Aangezien de dagvaarding van 4 November 1935
in geen deele het erkennen van eenig recht op
loon, verschuldigd op grond van een arbeidscon-
tract, tot doel had, vermits de essentie zelf der door
deze dagvaarding ingeleide vordering elke gedachte
aan het bestaan van een arbeidscontract uitsloot;
aangezien artikel 2244 dus niet van toepassing is;
aangezien trouwens, vermits de Rechtbank van
Koophandel, ten gronde beslissende, den eisch ver-
vat in de dagvaarding van 4 November 1935 afwees,
de onderbreking — indien ze had bestaan — uit-
gewischt zou zijn door het gevelde vonnis dat kracht
van gewijsde verkreeg;

Aangezien aanlegger evenmin artikel 2246 kan
inroepen voor zoover dit — verder gaande dan art.
2244 — voorziet dat de dagvaarding vóór een on-
bevoegde Rechtbank de verjaring onderbreekt; aan-
gezien de Rechtbank van Koophandel bevoegd was
om te oordeelen over den eisch, zooals hij vóór haar
werd ingeleid en ze trouwens ten gronde over dezen
eisch heeft geoordeeld;

Aangezien eindelijk artikel 2248 evenmin kan
weerhouden worden daar verweerder steeds heeft
geloofd nog iets schuldig te zijn en enkel het be-
staan van een dienstverband heeft erkend, erkente-

nis die de verjaring van vorderingen spruitende uit het dienstverband niet kan in den weg staan;

Om deze redenen :

De Werkrechtersraad, alle andere besluiten verwerpende, verklaart den eisch verjaard; wijst aanleggers af en legt de kosten te hunnen laste.

133

VREDEGERECHT. TE NIEUWPOORT

26 Juni 1936.

Vrederechter : Mr D. Depuydt.
Pleiters : Mrs Sabbe en De Spot.

VERHURING. — OPZEG. — SCHADEVERGOEDING.

De opzeg door een hotelier op 't laatste oogenblik gegeven van een appartement dat hij aan een klant had toegezegd, kan aanleiding geven tot stoffelijke en zedelijke schadevergoeding.

Piret t/ Gilbert.

Aangezien het ten genoegen van rechte blijkt uit de mondelinge verklaringen van den verweerder, op 14 Juli en 18 Juli 1935, dat de datum van verhuring van het appartement in het hotel van den verweerder wel van 10 tot 17 Oogst bepaald was, even als de prijs van 140 frank per dag, voor 2 personen en 3 kinders;

Aangezien verweerder, op 9 Oogst, dus eenige uren voor het gereedmaken ter reis en het vertrek van den eischer en diens familie, zijn aangenomen voorstel heeft ingetrokken bij mondelinge verklaring: «Je ne peux pas vous recevoir avant dimanche, d'autre part je devrai vous donner 2 chambres ou lieu d'une, la chambre du coin est retenue jusqu'au 15»;

Aangezien door zijne lichtzinnige handelwijze, hij dus de mondelinge huurovereenkomst heeft vrijwillig verbroken en bij de eischer in moeilijkheden heeft gebracht, om voor de periode van 10 tot 17 Oogst 1935, het verlot aan zee te Middelkerke mogelijk te maken, daar hij notaris is en schikkingen moest nemen, om zijne studie niet te verwaarloosen;

Aangezien het ten genoegen van rechte blijkt, dat de eischer veel moeilijkheden heeft opgelopen en geen beschikbaar appartement meer heeft gevonden te Middelkerke; dat hij verblijf heeft gevonden in het pensioen «Goodluck» te Den Haan, aan 175 Frank per dag, weze 35 frank per dag meer dan bij den verweerder, of $35 \times 7 = 245$ Frank;

Aangezien verweerder aan den eischer niet de reden liet kennen dat een ziek kind, niet verplaatsbaar, één der kamers bezette, maar wel als reden gaf: «J'exploite l'hôtel officiel du charbonnage, c'est le directeur du dit charbonnage qui occupe la chambre, c'est un cas spécial»;

Aangezien de bewering van een ziek kind dus geheel onwaarschijnlijk voorkomt en dat de ziekte van dit kind zelfs niet gemeld wordt in de besluiten

van den verweerder op 16 Maart 1936, maar enkel in de bijvoegende besluiten van 14 April 1936;

Aangezien de eischer geen enkele verplichting had, zich te vergenoegen met andere voorstellen van verweerder, welke deze laatste zelf niet heeft gedaan;

Aangezien voor wat betreft de eisch van moreele schade, deze is zeere gering en bestaat enkel in het feit dat hij de laatste uren heeft moeten op zoek gaan naar nieuwe onvoorziene schikkingen.

Om deze redenen, wij vrederechter, tegensprekelijk recht doende, verklaren den eisch gegrond, veroordeelen verweerder aan eischer te betalen, ten titel van schadevergoeding, 245 frank voor huurprijsvermeerdering, 25 frank voor telegramkosten, en 1 frank voor zedelijke schade, weze samen 271 frank.

Verwijzen verweerder tot de kosten... enz.

BIBLIOGRAPHIE

René DE JONGH. — Codex der Arbeidsongevallen. — Wetten, Koninklijke en Ministerieele besluiten. — «De Sikkels». 1937.

Sinds geruimen tijd reeds was het verschijnen aangekondigd geworden van een uitgebreid commentaar betreffende de wet op de arbeidsongevallen van de hand van Mr. René De Jongh. Al wie de uitzonderlijke bevoegdheid van dezen jurist op dit speciaal gebied kent zag verlangend uit naar het oogenblik waarop dit werk van de pers zou komen. Dit verlangen is thans gedeeltelijk bevredigd door het verschijnen van het eerste gedeelte van het werk, namelijk het «Codex» dat den tekst inhoudt van alle hoegenaamde wetten, koninklijke en ministerieele besluiten betreffende de arbeidsongevallen.

Deze tekstverzameling is een lijvig boekdeel van bijna 300 bladzijden. De practicus die gewoon is zich uitsluitend te bepalen bij de toepassing der teksten van de wet van 1903 met de opéenvolgende wijzigingen, waarvan deze wet het voorwerp was, staat verstoeld wanneer hij in de tekstverzameling van Mr. De Jongh vaststelt welke reusachtige hoeveelheid uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven den tekst van de wet zelve volledigen. De inrichting van de gemeenschappelijke verzekeringskassen, de organisatie van het systeem der loonboekjes, de baremas voor het berekenen van de vergoedingen, de medische en pharmaceutische tarieven, de nationale dienst voor kunstmatige leden, het mechanisme van het waarborgfonds, de voorwaarden tot ontslag van het vestigen van rentekapitalen, de instelling der commissie voor arbeidsongevallen, de speciale tegemoetkomingen aan zwaar gekwetsten, de eerste medische hulpmiddelen, de medische inrichtingen, de statistiek, en hoe vele andere aangelegenheden nog, zijn het voorwerp geweest van reglementaire bepalingen die men hier methodisch geordend bij elkaar vindt. De betalingen betreffende de arbeidsongevallen overkomen aan schippers en aan zeelieden, alsook, de verschillende internationale overeenkomsten welke door België gesloten werden met vreemde landen, dit alles vindt men hier eveneens, zoodat in de toekomst, zelfs voor het oplossen van de minste detailkwestie geen enkel ander boek of document dan het Codex samengesteld door Mr. De Jongh dient geraadpleegd te worden.

De zeer vele organismen welke dagelijks al deze reglementaire bepalingen dienen toe te passen zullen den samensteller van het werk dankbaar zijn voor den grooten dienst, dien hij hen bewezen heeft.

Wanneer deze Codex dan ook van minder belang is voor de in de praktijk staande juristen en veel meer samengesteld werd met het oog op de administratieve toepassing der wetten en koninklijke besluiten, zal toch ook meenig advocaat bij het raadplegen van dit werk zeer nuttige dingen ontdekken die hem anders vreemd zouden gebleven zijn.

Er weze echter uitdrukkelijk op gewezen dat het verschijnen van deze Codex slechts de inleiding is tot het uitgebreid werk dat Mr. René De Jongh reeds schijnt klaar te hebben en dat het uitvoerigst commentaar zal zijn dat in ons land bestaat betreffende deze zoo belangrijke stof van de arbeidsongevallen.

Mogen schrijver en uitgever er voor zorgen dat dit tweede deel, dat met ongeduld in de rechtswereld verwacht wordt, zeer spoedig het licht zou zien.

R. Victor.

Dr. Jur. Jos. RONDOU. — Het Deutsche «Reichserbhofgesetz» van 29 September 1933.

Elk Vlaamsch Jurist zal met de grootste belangstelling het gewichtig artikel gelezen hebben dat Mr. Rondou onlangs liet verschijnen in het «Rechtkundig Tijdschrift» betreffende het Deutsche «Reichserbhofgesetz». Het is gelukkig dat van die studie thans een afzonderlijke druk is verschenen, daar zonder twijfel dit gewichtig onderwerp in zeer breeden kring belangstelling zal verwekken.

Met groote onderlegdheid ontleedt Mr. Rondou de verschillende bepalingen der zoo gewichtige Deutsche wet van 29 September 1933, doch het geldt hier niet een droog commentaar; de schrijver brengt voortdurend zijn onderwerp in verbinding met de ideologie van het nationaal-socialisme en tevens met de rechtsgeschiedenis en hij komt er aldus toe aan te toonen hoezeer het in Duitschland in voege gekomen «Reichserbhofgesetz» in zekere mate een terugkeer is naar oud-Germaansche rechtsinstellingen.

Geen enkel jurist mag nalaten deze uitstekende uiteenzetting te lezen en er over na te denken.

F. KELLER. — Le contrat de vente C. I. F. — Maison Ferd. Larcier. — Brussel. — 1936.

Schrijver neemt als uitgangspunt in zijn werkje eenige theoretische beschouwingen over den bijzonderen aard van het verkoopkontraat CIF en sluit hierbij hoofdzakelijk aan bij de gegevens, welke uitgewerkt werden door Mr. Winkelmolen in zijn uitstekend werk gewijd aan hetzelfde onderwerp. Deze algemeene beschouwingen worden nu door Mr. Keller in het verder verloop van zijn boek vooral getoetst aan de rechtspraak en aan de praktijk van den internationalen handel. Zeer talrijke jurisprudentieele uitspraken worden vermeld om de strekking aan te toonen die zich ten aanzien van het kontraat CIF in de rechtspraak voordoet. De auteur wijdt bijzondere aandacht aan de formules, die door talrijke handelsmiddelen gebezigd worden met betrekking tot den CIF verkoop. Hij betreurt het dat al deze clausules zooveel van elkander verschillen en daardoor een betreurenswaardige onzekerheid in de toepassing van dit soort kontraat teweegbrengen.

Het besluit van den schrijver is dat zoo spoedig mogelijk internationale organismen er zich zouden moeten op toeleggen eenheid te verkrijgen in de termen van

de gebezigde kontrakten. De zoo merkwaardige pogingen van rechtsleer en rechtspraak zullen enkel tot het gewenschte resultaat kunnen komen wanneer een internationale unificatie van de termen der kontrakten in belangrijke mate zal verwezenlijkt zijn.

Marcel STRADLING. — Taxen op niet gezette fijne paarlen, edelgesteenten en diamanten. — Drukkerij Ratineckx, Antwerpen. — 1936.

De accountant Marcel Stradling heeft reeds door menige publicatie blijk gegeven van zijn zeer bijzondere bevoegdheid op fiscaal gebied. Hij heeft in deze brochure een verklarende uiteenzetting gegeven van een aantal artikelen der algemeene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxen, in zooverre deze het regiem betreffen van niet gezette fijne paarlen en edelgesteenten, andere dan diamanten.

De brochure munt uit door duidelijken eenvoud en de mysterieuse inhoud van sommige teksten wordt klaar en begrijpelijk voor elken belangstellende. Het is zonder twijfel dat geen groter lof kan worden gesproken van een werk dat er zich op toelegt de fiscale teksten te verduidelijken.

WETGEVING

VERSLAG uit naam der Commissie van Justitie, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 31 Juli 1920 betreffende de benoeming van de griffiers van vrederecht.

Mevrouwen, Mijne Heeren,

De wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting bevatte een artikel 11 waarvan het eerste lid vervangen werd door artikel 8 der wet van 31 Juli 1920 op de verhooging van de wedden der leden van de rechterlijke orde.

Het ons voorgelegde ontwerp heeft voor doel de vervanging van dit artikel 8, dat de voorwaarden regelde van de benoeming van de griffiers van vrederecht.

Art. 8. — «In de vrederechten der eerste en der tweede klasse kan niemand tot griffier worden benoemd, indien hij niet ten volle den ouderdom van 25 jaar heeft bereikt en indien hij geen doctor in de rechten is of indien hij niet gedurende vijf jaar het ambt heeft vervuld van griffier, van toegevoegd griffier, van commies-griffier of van rechtstreeks door de Openbare Schatkist bezoldigd beambte bij een hof, een rechtbank van eersten aanleg of van koophandel of een vrederecht.

» In de vrederechten der derde en der vierde klasse kan niemand tot griffier worden benoemd, indien hij niet ten volle den ouderdom van 25 jaar heeft bereikt.»

Dus, volgens dezen tekst, verschillen de voorwaarden van benoeming der griffiers volgens de rangschikking der vrederechter. Dit onderscheid treft men niet aan voor de benoemingen der griffiers bij de rechtbanken.

Dergelijk onderscheid heeft steeds voor gevolg, in de vrederechten der derde en der vierde klasse, dat griffiers konden worden benoemd zonder eenige bevoegdheid in het beroep, en, in de vrederechten der eerste en der tweede klasse, dat kandidaten volkomen vertrouwd met het vak werden afgewezen.

Het personeel der griffies heeft steeds verzet aangeeteekend tegen deze misbruiken waarvan het het slachtoffer was.

Pas op 31 Maart 1934 werd, om in dezen toestand te voorzien, een wetsontwerp ingediend bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers door de heeren Marck, Joris, Delwaide en de Rasquinet.

Wetsvoorstel Marck.

«In de vrederechten kan niemand tot griffier worden benoemd, indien hij niet ten volle den ouderdom van vijf en twintig jaar heeft bereikt en indien hij geen doctor in de rechten is, of indien hij niet gedurende vijf jaar het ambt heeft vervuld van adjunct-griffier of van griffiersklerk rechtstreeks door de Schatkist bezoldigd in een vrederecht.»

»Op dezen regel mag uitzondering worden gemaakt in de vrederechten der derde en der vierde klasse, wanneer er geen kandidaten zijn die aan de hierboven voorgeschreven vereischten voldoen.»

Het ontwerp Marck c. s. wijzigt artikel 8 op de volgende punten :

1. Het vergt dezelfde voorwaarden van leeftijd en bekwaamheid voor al de benoemingen van griffier, welke ook de klasse van het vrederecht weze.

2. Bij uitzondering laat het de benoeming van den griffier *ad libitum* toe, wanneer het een vrederecht van derde en vierde klasse geldt en er geen kandidaat is die aan de gestelde vereischten voldoet.

De nieuwe tekst, met de klassen gelijk te maken, stelt aldus een einde aan de misbruikelijke keuze van klerken, zonder te hebben gearbeid, zonder proeftijd noch bekwaamheid, die aldus aan de ware beroeps-candidaten het ambt van griffier ontfutselden.

3. Het ontwerp Marck doet uit artikel 8 het woord «bediende» alsook het woord «griffier» wegvallen dat voorkomt in de opsomming van de ambten waarbij proeftijd mogelijk is : men was van meening dat een griffier die een andere griffie aanvraagt, zijn proeftijd van vijf jaar reeds heeft uitgedaan alvorens zijn eerste benoeming te bekomen.

4. Ten slotte laat het ontwerp nog alleen den proeftijd toe bij een griffier van vrederecht. Het verwerpt den proeftijd bij de griffies der hoven van beroep, rechtbanken van eersten aanleg en rechtbanken van koophandel.

De Commissie van Justitie der Kamer heeft het ontwerp Marck, zonder andere wijzigingen aangenomen dan de herinvoering van den proeftijd bij de griffies der hoven en rechtbanken; zij achtte, op het stuk van arbeid en verantwoordelijkheid, de gelijkaardigheid voldoende tusschen de griffies der drie graden van rechtspraak.

De Kamer heeft den tekst harer Commissie van Justitie, in haar vergadering van 5 Maart 1936, goedgekeurd met zich te bepalen bij het invoegen van het woord «griffier».

Het ontwerp der Kamer, aan den Senaat overgemaakt, lokt twee opmerkingen uit :

1. — Het ontwerp vergenoegt zich met het diploma van doctor in de rechten als vereischte van bekwaamheid, zonder naast dit diploma een proeftijd te vergen. Dat werd reeds en ten onrechte door de wet van 1920 voorzien. Want zoo men toegeeft dat vijf jaren regelmatige bezigheid in een griffie aan de griffiersklerken de noodige kennis kunnen geven om griffier te worden, zoo kan dit niet gelden voor het diploma van doctor in de rechten, waarvan het bezit enkel theoretische kennis onderstelt, die vreemd is aan het werk in de griffies. Wij achten nuttig, rechtvaardig, en redelijk tevens, van den doctor in de rechten een proeftijd van

ten minste één jaar in een der griffies vermeld bij artikel 8 te vergen.

II. — Artikel 8 der wet van 1920 luidt : «... Niemand kan tot griffier worden benoemd... indien hij niet... het ambt heeft vervuld... van commis-griffier of van rechtstreeks door de Openbare Schatkist bezoldigd beambte.»

Het vereischte «rechtstreeks door de Openbare Schatkist bezoldigd» te zijn, staat ook in de drie ontwerpen (ontwerp van den heer Marck, van de Commissie en van de Kamer).

Deze voorwaarde is al te volstrekt. Men moet het aantal beroepscandidaturen verruimen.

Men vergeet dat er in de griffies, naast de bedienden, «rechtstreeks door de Openbare Schatkist bezoldigd», bedienden zijn die door den griffier zelf worden betaald op fondsen die de Regeering te zijner beschikking stelt.

Er kunnen ook zoogezegde «vrijwillige» bedienden zijn, al of niet bezoldigd, die bij het Bestuur komen werken om de noodige beroepsbekwaamheid te verwerven, en die er lange jaren blijven met evenveel toewijding voor hun dagelijkse taak als hun collega's.

Geen enkel dezer nederige en verdienstelijke bedienden kan, omdat hij niet «rechtstreeks door de Openbare Schatkist werd bezoldigd», zich kandidaat stellen voor een opengevallen plaats van griffier, hoe lang hij ook regelmatig op de griffie hebbe gewerkt en hoe volmaakt ook de praktische kennissen mogen zijn die hij heeft verworven en waarvan de meest lovende getuigschriften doen blijken.

Wij stellen voor het ontwerp van de Kamer zoo te wijzigen dat, onderscheidenlijk na vijf en tien jaar proeftijd, de bedienden door den griffier bezoldigd als ook de beroepsvrijwilligers kunnen worden benoemd.

WETSONTWERP

EENIG ARTIKEL

Artikel 8 der wet van 31 Juli 1920 wordt door de volgende bepalingen vervangen :

«In de vrederechten kan niemand tot griffier worden benoemd, indien hij niet ten volle den ouderdom van vijf en twintig jaar heeft bereikt en indien hij geen doctor in de rechten is of indien hij niet gedurende vijf jaar het ambt heeft vervuld van griffier, adjunct-griffier, griffiersklerk of van bediende rechtstreeks of onrechtstreeks door de Schatkist bezoldigd in een hof, een rechtbank of in een vrederecht.»

»De proeftijd zal een jaar bedragen voor de doctors in de rechten en tien jaar voor de vrijwillige bedienden, al of niet bezoldigd.»

»Op dezen regel mag uitzondering worden gemaakt in de vrederechten der derde en der vierde klasse, wanneer er geen kandidaten zijn die aan de hierboven voorgeschreven vereischten voldoen.»

TEKST VOORGESTELD DOOR DE COMMISSIE

WETSONTWERP

EENIG ARTIKEL

Artikel 8 der wet van 31 Juli 1920 wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« In de vredegerichten kan niemand tot griffier worden benoemd, indien hij niet ten volle den ouderdom van vijf en twintig jaar heeft bereikt en indien hij geen doctor in de rechten is of indien hij niet gedurende vijf jaar het ambt heeft vervuld van griffier, adjunct-griffier, griffiersklerk of van bediende rechtstreeks of onrechtstreeks door de Schatkist bezoldigd, in een hof, een rechtbank van eersten aanleg of van koop-handel of in een vredegericht.

» De proeftijd zal een jaar bedragen voor de doctors in de rechten en tien jaar voor de vrijwillige bedienden, al of niet bezoldigd.

» Op dezen regel mag uitzondering worden gemaakt in de vredegerichten der derde en der vierde klasse, wanneer er geen kandidaten zijn die aan de hierboven voorgeschreven vereischten voldoen. »

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOKATEN.

Algemeene vergadering van 23 Januari 1937.

Op Zaterdag, 24 Januari l. l. had het Verbond der Belgische Advokaten een algemeene vergadering belegd op het Gerechtshof te Brussel. Aan de dagorde stond eerst en vooral de bespreking betreffende de wijziging aan de statuten die principieel beslist was geworden op het laatste congres van het Verbond te Leuven en die thans nog regelmatig dient verwezenlijkt te worden.

De zitting was voorgezeten door den heer Staatsminister Jaspar die de bespreking opende betreffende de wijziging aan de statuten. Deze bespreking liep vooral over de kwestie te weten of de noodige formaliteiten voor de juridische wijziging vervuld waren. Na een eenigszins verward debat werd de beslissing verdaagd tot een volgende vergadering en werd aan het bestuur opdracht gegeven verslag uit te brengen over de kwestie of voldaan werd aan alle vereischten gesteld om tot een verandering van de statuten te kunnen komen.

Als tweede punt stond op de dagorde het belangrijk vraagstuk van de aanwerving der magistratuur, dat zoo actueel is naar aanleiding van het Koninklijk Besluit dat onlangs werd uitgevaardigd en dat het examen voor de kandidaten tot de magistratuur instelde.

De eerste spreker was de heer Stafhouder Demey, die zijn zienswijze uiteenzette in een uitvoerig en uitstekend verslag, waarvan het besluit was, dat de beste oplossing zou zijn het organiseren van de stage voor de magistraten.

Daarna kwam Mr. Emile Janson aan de beurt, die het systeem van het examen verdedigde en er het meest wenschelijke middel in zag om het euvel van de politieke benoemingen te keer te gaan. Mr. Janson weerlegde de verschillende bezwaren welke tegen het examen in de laatste tijden waren opgeworpen.

Als derde verslaggever trad Mr. René Victor op, die zich tegenstander verklaarde van het examen, maar ook van de meening van Mr. Demey, daar hij van oordeel was dat een magistraat niet mocht gevormd worden terwijl hij zijn beroep uitoefent doch dat hij reeds bij zijn benoeming zoo groot mogelijke waarborgen dient te bieden. Het beste middel voor een goede aanwerving leek den verslaggever voorstellingen door de rechtbank en door den tuchtraad

van de balie, daar het er vooral op aankomt, dat diegene, die sinds geruimen tijd de kandidaten uitstekend kennen in hun dagelijksche praktijk, hun meening zouden doen gelden.

Na deze drie verslagen voerden nog verschillende confraters het woord, waarbij zeer uiteenlopende meeningen werden verdedigd. Het bleek niet gemakkelijk zich over een dagorde akkoord te stellen en de vergadering besliste dan ook een commissie te gelasten met de verdere studie van dit gewichtig vraagstuk.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr. 3. — 16 Januari 1937. — Mr. W. F. A. Baron van Haersolte, Algemeen verbindend en onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten. — Mr. A. J. Marx, Grenzen der schadevergoeding. — Mr. A. C. J. Mulder, De onrechtmatige daad in het internationaal privaatrecht.

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr. 4. — 23 Januari 1937. — Mr. F. P. J. Perquin. — Eenige beschouwingen naar aanleiding van het wetsontwerp op de goudclausules. — Mr. J. Zaaijer, Autobussen in kort geding.

HET LEVEN OP 'T KANTOOR. — Nr. 3. — Januari 1937. — Actueelste bezorgdheid der boekhouders. — Algemeene vereeniging van accountants. — Belasting der beheerders van aandeelvennootschappen. — Boekbeoordeling. — Dienstcontract. — Door wat wordt reserve vertegenwoordigd? — Douanedocumenten. — Gevaar van schema's en geijkte formules. — Hervorming der wet op de vennootschappen. — Inhoudstafel van handelsrecht. — Leidraad bij de studie van het Belgisch handelsrecht. — Mijnheer Sleur bezoekt de tentoonstelling van het « Moderne Kantoor ». — Overdrachts- of factuurtaxe. — Prijskampen. — Staatsblad. — Taxe der bezoldigde leden van samenwerkende vennootschappen. — Vereffening van een N. V. en inbreng in een andere N. V. — Verlofzegels. — Verzekeringen. — Wissel (studie).

DALLOZ. — RECUEIL HEBDOMADAIRE DE JURISPRUDENCE. — Nr. 2. — 15 Januari 1937. — Notes fiscales : Tantièmes et jetons de présence.

Nr. 3. — 21 janvier 1937. — Chronique : Le mystère de l'article 29 de la loi du 16 octobre 1919 sur l'utilisation de l'énergie hydraulique, par Mr. Achille Mestre.

RECHTSKUNDIG TIJDSCHRIFT. — Nr. 1. — Januari-Februari. — Het recht van vergadering, door Prof. V. Boon. — De dwang in de rechtsorde, door Mr. E. Vlietinck. — De politiek van de Fransche Overheden ten aanzien van de Polders tijdens de periode 1794-1814, door Mr. Ach. Pauwels. — Het Duitsche « Reichserbhofgesetz » van 29 September 1933, door Dr. Jur. Jos Rondou. — Kroniek van Burgerlijk Procesrecht door Prof. Mr. L. Van Bauwel.

ECONOMISCHE TIJDINGEN. — Nr. 2. — 25 Januari 1937. — Klein- en middelmaatbedrijf in Vlaamsch-België. — Fiscale rubriek. — Economisch leven. — Voor onze exporteurs. — Textielrubriek. — Handelsberichten. — Landbouw en Nijverheid. — Wisselmarkt. — Beursrubriek.